Elektrik Çarpması ve İlk Yardım

Prof. Dr. Gürkan ERSOY

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi,

Acil Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi,

“Herkes İçin Acil Sağlık Derneği” Yönetim Kurulu Üyesi

e mail: gurkan.ersoy@deu.edu.tr

İzmir

Temmuz 2024

Elektrik Çarpması ve İlk Yardım Uygulaması

Değerli okuyucularımız, İzmir'de 12 Temmuz 2024 günü yaşanan sel felaketi sırasında elektrik çarpması sonucu iki gencimizi kaybetmenin acısını hep birlikte derinden yaşıyoruz.

Yazımda elektrik çarpması ve ilk yardım konusunu paylaşmak istiyorum. Yani elektrik bizi neden çarpar? Çarpılırsak veya çarpılan birisini görürsek ne yapalım? Ne yapmayalım? Gibi başlıklardan kısaca bahsetmek istiyorum.

Elektrik Bizi Nasıl Çarpar? Mekanizması?

Örnek olarak buzdolabının kapağını tuttuğumuzu ve o buzdolabında bir elektrik kaçağı olduğunu düşünelim (İzmir'de bu olay yer altı kablolarından kaynaklanmakta idi). Oradaki kaçak elektrik elimiz, kolumuz vasıtasıyla vücudumuza girecek, kalbimiz üzerinden geçecek, oradan bir şekilde toprağa boşalacak ve sonuçta elektrik bizi çarpacaktır. Elektriğin bizi çarpıp öldürebilmesi için elektrik akımının bir şekilde vücudumuza girip mutlaka toprağa ulaşması gerekir. Yani ayağımızda kauçuk ayakkabı, yerde tahta gibi yalıtkan (elektriği geçirmeyen) bir şey varsa ölüm gerçekleşmeyecek ama diğer elimizle duvara dokunuyorsak veya ayağımız çıplak yere basıyorsa ve birde ortam ıslaksa (ki burada zaten aşırı yağış nedeni ile ortam göz halinde idi) çarpılma, bunun sonucunda da ölüm kaçınılmaz olacaktır.

Elektrik çarpmasında ölüm erken dönemde (İzmir'de de böyle olmuştur) kalp üzerinden geçen elektriğin kalbin düzensiz atmasına (ventrikuler fibrilasyon) neden olup durdurmakta ve ölüm kaçınılmaz şekilde ortaya çıkmaktadır.

Elektrik Çarpmasında İlk Yardım

- ***Tıp'ta bir kural vardır. Yaralanma, hastalık ve kazalarda en ucuz, en etkin ve en başarılı tedavi korunmadır. Yani hastalık, kaza, yaralanma olmadan tedbir almaktır,***
- Yani, öncelikle elektrik ile çarpılmamak için elimizden geleni yapalım. Çünkü elektrik çarpması kişiyi anında ölüme götüren, eğer kişi yaşayacak olursa derin ve geniş doku kayıpları ile seyreden, tedavisi güç, uzun, pahalı ve sonuçları yüz güldürmeyen yaralanma türüdür. Bu yüzden ne yapalım yapalım***, lütfen elektrik ile çarpılmayalım***,
- Bugün hemen tedbir olarak ev ve/veya işyerimizin giriş elektrik panosuna eğer yoksa kaçak akım rölesi taktırtalım,
- Ev, işyerimizde oluşan arızalar için işin profesyonel kişilerden yardım isteyelim. Bırakalım gerekeni onlar yapsınlar,
- ***Elektrik ile çarpılmakta olan bir kişiyi gördüğümüz zaman asla ona çıplak elle dokunmayalım çünkü biz de çarpılarak ölebiliriz*** ki yine İzmir'de ikinci ölüm olayı bu şekilde oluşmuştur. Yapılacak şey eğer kapalı bir ortamdaysak

sigortayı kapatmak, cihazı fişten çekmek, şarteli indirmek veya tahta, plastik gibi yalıtkan yani elektriği geçirmeyen bir madde ile kişiyi çarpılmakta olduğu ortamdan uzaklaştırmaktır.

O an da bir kişinin süratle 112 no'lu telefonu arayarak tıbbi yardım istemeli ve diğer ilk yardım uygulamasını bilen bir kişi de kazazedenin kalbi eğer durduysa derhal "temel yaşam desteği" (kalp masajı, suni solunum) uygulayarak tekrar hayata döndürmeye çalışmalıdır,

Peki, Ne yapmayalım?

- Fotoğraflarda görüldüğü ve maalesef İzmir'de de yapıldığı gibi elektrik ile çarpılan kişinin üstüne toprak dökmeyelim ve/veya kişiyi toprağa gömmeyelim. Bu hurafeler tamamen yanlış, bilimsel yönü olmayan, anlamsız ve talihsiz, çağ dışı gereksiz uygulamalardır. Lütfen yapmayalım, yaptırmayalım.

Özetle elektrik çarpması halk sağlığı açısından son derece önemli ve bizleri üzen, tıbbi açıdan tedavisi zor, uzun, pahalı ve hiç de yüz güldürmeyen bir yaralanma türüdür. Tedavi ve ilk yardım anlamında, olay yerinde yukarıda bahsettiğim şekilde kazazedenin çarpılmasına son verelim, eğer kalbi durdu ise ve biliyorsak ilk yardım uygulayalım ve senkron olarak aynı anda 112 no'lu telefonu arayarak sağlık profesyonellerinin olay yerine gelmesini sağlayalım. Çarpılmamak için de elimizden gelen her şeyi yapalım, tedbir alalım. Eğer bilmiyorsak en kısa zamanda hastalık, kaza ve yaralanmalar da ilk yardım uygulamaları eğitimi alalım. Bu eğitimi

alabileceğimiz kurumlardan bir tanesinin de “Herkes İçin Acil Sağlık Derneği” olduğunu unutmayalım.

Bir daha böyle acı tecrübelerin yaşanmamasını dileyerek en derin sevgi ve saygılarımı sunarım. Aziz milletimizin başı sağ olsun.

Prof. Dr. Gürkan ERSOY

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi,

Acil Tıp Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi

“Herkes İçin Acil Sağlık Derneği” Yönetim Kurulu Üyesi

e mail: gurkan.ersoy@deu.edu.tr

http://www.hiasd.org